

DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Darba aizsardzības speciālists	Ceturtais profesionālās kvalifikācijas līmenis (4. PKL) (atbilst piektajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (5. LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Darba aizsardzības vecākais speciālists, 5. PKL atbilst 7. LKI.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Darba aizsardzības speciālists uzņēmumā organizē darba aizsardzības sistēmas izveidošanu un uzturēšanu, veic darba vides iekšējo uzraudzību un nodarbināto apmācības darba aizsardzības jomā, nodrošina nelaimes gadījumu un arodslimību izmeklēšanu atbilstoši saistīto normatīvo aktu prasībām darba aizsardzības jomā.</p> <p>Darba aizsardzības speciālists strādā dažādu nozaru uzņēmumos.</p> <p>Darba aizsardzības speciālista pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Darba aizsardzības sistēmas izveidošana un uzturēšana uzņēmumā:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izveidot darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā; – sadarboties ar struktūrvienību vadītājiem darba aizsardzības jomā; – plānot darba vides iekšējo uzraudzību; – organizēt darba aizsardzības sistēmas darbību uzņēmumā; – noteikt saistošos normatīvos aktus atbilstoši uzņēmuma darbības jomai; – izstrādāt uzņēmumam atbilstošus iekšējos normatīvos dokumentus darba aizsardzības jomā. <p>3.2. Darba vides iekšējās uzraudzības īstenošana uzņēmumā:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvēlēties uzņēmumam piemērotāko metodi darba vides risku novērtēšanai; – veikt darba vides risku novērtēšanu, iesaistot nodarbināto pārstāvjus vai uzticības personas; – dokumentēt darba vides risku novērtēšanas rezultātus; – izvērtēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanas nepieciešamību; – organizēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanu; – noteikt uzņēmumam nepieciešamos individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus; – noteikt nodarbinātos, kuru veselības stāvokli var ietekmēt kaitīgie darba vides faktori vai kuru darbs notiek īpašos darba apstākļos; – izstrādāt darba aizsardzības pasākumu plānu; – pārraudzīt paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietošanu. – pārbaudīt un pilnveidot darba vides iekšējo uzraudzību.	

3.3. Darba aizsardzības apmācības organizēšana uzņēmumā:

- izstrādāt darba aizsardzības instrukcijas;
- veikt nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu darba vietā;
- veikt nodarbināto tematisko apmācību par darba aizsardzības jautājumiem;
- veikt uzņēmuma atbildīgo personu apmācību par darba aizsardzības jautājumiem;
- aktualizēt darba aizsardzības instrukcijas saskaņā ar izmaiņām normatīvajos aktos un uzņēmuma darbībā;
- konsultēt nodarbinātos un darba devēju darba aizsardzības jautājumos.

3.4. Nelaiemes gadījumu un arodslimību izmeklēšana uzņēmumā:

- informēt nodarbinātos par nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas procedūru;
- informēt nodarbinātos par arodslimības atzīšanas procedūru;
- veikt notikušā nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanu;
- piedalīties darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšanā;
- veikt preventīvos pasākumus nelaiemes gadījumu un arodslimību skaita novēršanai.

3.5. Vispārējo prasmju, zināšanu un kompetenču piemērošana profesionālajā darbībā:

- ievērot darba aizsardzības prasības;
- ievērot ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasības;
- ievērot vides aizsardzības prasības;
- droši lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;
- veikt darba pienākumus atbilstoši sociālām un pilsoniskām prasmēm;
- veikt darba pienākumus atbilstoši pašiniciatīvas un uzņēmējdarbības prasmēm;
- lietot valsts valodu;
- lietot divas svešvalodas multikulturālā vidē;
- veikt darba pienākumus atbilstoši matemātiskajām prasmēm;
- pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju darba aizsardzības jomā.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Izveidot darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā.	<p>Iepazīties ar uzņēmuma darbības jomu, darba vidi un raksturīgiem darba apstākļiem.</p> <p>Izvērtēt uzņēmuma darba aizsardzības organizatorisko struktūru.</p> <p>Iepazīties ar uzņēmuma iekšējiem normatīviem aktiem un darba aizsardzības prasībām konkrētai uzņēmuma darbības jomai.</p> <p>Izveidot darba aizsardzības sistēmu pēc noteiktas struktūras vai parauga, iesaistot speciālistus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Uzņēmuma normatīvie dokumenti. Uzņēmuma darbības vide. Uzņēmuma darba vide un specifika.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Normatīvie akti darba aizsardzības jomā. Darba aizsardzības sistēmas veidošanas principi.</p>	Spēja izveidot darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā.	
4.2.	Sadarboties ar struktūrvienību vadītājiem darba aizsardzības jomā.	<p>Aprakstīt pienākumus darba aizsardzības jomā atbilstoši uzņēmuma struktūrai un darbības veidam.</p> <p>Saskaņot iespējamus pienākumus darba aizsardzības jomā ar uzņēmuma struktūrvienību vadītājiem.</p> <p>Plānot realizējamus pasākumus darba aizsardzības pienākumu izpildē.</p> <p>Informēt struktūrvienību vadītājus par pienākumu apjomu atbilstoši noteiktajām iekšējām prasībām.</p> <p>Motivēt struktūrvienību vadītājus iesaistīties darba aizsardzības sistēmas darbībā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Dokumentu pārvaldība. Argumentācijas paņēmieni.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba organizācija. Komunikācijas veidi. Dialoga un sadarbības veidošana.</p>	Spēja sadarboties ar uzņēmuma struktūrvienību vadītājiem darba aizsardzības jomā.	

		Sniegt atbalstu un sadarboties ar uzņēmuma struktūrvienību vadītājiem pienākumu izpildē.			
4.3.	Plānot darba vides iekšējo uzraudzību.	Noteikt darba vides iekšējās uzraudzības pasākumu secību. Izstrādāt darba vides iekšējās uzraudzības pasākumu plānošanas grafiku. Saskaņot darba vides iekšējās uzraudzības pasākumus ar darba devēju. Saskaņot darba vides iekšējās uzraudzības pasākumus ar uzņēmuma struktūrvienību vadītājiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Tautsaimniecības nozaru procesu specifika. <u>Lietošanas līmenī:</u> Uzņēmuma darba organizācijas plānošana. Darba vides iekšējās uzraudzības veidošanas struktūra.	Spēja plānot darba vides iekšējo uzraudzību.	5. LKI
4.4.	Organizēt darba aizsardzības sistēmas darbību uzņēmumā.	Veikt darba vides iekšējo uzraudzību, sadarbojoties ar darba devēju, nodarbinātajiem vai viņu pārstāvjiem. Sagatavot un sniegt darba devējam informāciju par aktuālo situāciju darba aizsardzības jomā. Konsultēties ar uzraugošām iestādēm par darba aizsardzības sistēmas organizēšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Stratēģiskā plānošana un vadīšana. Darba aizsardzības sistēmas organizēšana uzņēmumā.	Spēja organizēt darba aizsardzības sistēmas darbību uzņēmumā.	5. LKI
4.5.	Noteikt saistošos normatīvos aktus atbilstoši uzņēmuma darbības jomai.	Izvērtēt uzņēmuma darbību atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskai klasifikācijai NACE2. red. Noteikt saistošās darba aizsardzības prasības uzņēmuma darbības nozarē. Izveidot uzņēmuma atbilstības novērtējumu normatīvo aktu prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. red. pielietošanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Datu analīze un atlase. Darba aizsardzības normatīvo aktu piemērošana.	Spēja noteikt saistošos normatīvos aktus atbilstoši uzņēmuma darbības jomai.	5. LKI

4.6.	Izstrādāt uzņēmumam atbilstošus iekšējos normatīvos dokumentus darba aizsardzības jomā.	Noteikt nepieciešamo dokumentācijas apjomu uzņēmumā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Profesijas un tehnoloģiju procesi uzņēmumā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumentu izstrādes un noformēšanas principi. Dokumentu pārvaldība uzņēmumā.	Spēja izstrādāt uzņēmumam atbilstošus iekšējos normatīvos dokumentus darba aizsardzības jomā.	5. LKI
		Piemērot dokumentu pārvaldībā noteiktus kritērijus un nosacījumus dokumentācijas izstrādē.			
		Izstrādāt uzņēmuma prasībām atbilstošo dokumentāciju.			
		Saskaņot dokumentāciju atbilstoši dokumentu pārvaldības prasībām.			
4.7.	Izvēlēties uzņēmumam piemērotāko metodi darba vides risku novērtēšanai.	Analizēt darba vides risku novērtēšanas metodes.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Darba aprīkojuma tehnoloģiskie procesi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Procesu plānošana. Tehniskās dokumentācijas analizēšana. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vides risku novērtēšanas metodes.	Spēja izvēlēties uzņēmumam piemērotāko metodi darba vides risku novērtēšanai.	5. LKI
		Piemērot atbilstošāko darba vides risku novērtēšanas metodi.			
		Konsultēties ar tiešo darba vadītāju un nozares speciālistu par piemērotāko darba vides risku novērtēšanas metodi.			
4.8.	Veikt darba vides risku novērtēšanu, iesaistot nodarbināto pārstāvjus vai uzticības personas.	Apzināt darba vides risku novērtēšanā iesaistāmās personas.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba vides risku faktoru klasifikācija. Darba vides risku faktoru mērvienības un robežvērtības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Normatīvie akti darba vides iekšējās uzraudzības veikšanai. Darba vides faktoru mēriekārtu pielietošana.	Spēja veikt darba vides risku novērtēšanu, iesaistot nodarbināto pārstāvjus vai uzticības personas.	5. LKI
		Iesaistīt nepieciešamās personas darba vides risku novērtēšanā.			
		Sagatavot nepieciešamos līdzekļus un aprīkojumu darba vides risku novērtēšanai.			
		Apsekot darba vidi.			

		Identificēt darba vides risku faktorus.			
		Izvērtēt nepieciešamību veikt indikatīvos darba vides risku faktora mērījumus.			
		Veikt indikatīvos darba vides risku faktoru mērījumus.			
		Veikt darba vides risku novērtējumu.			
4.9.	Dokumentēt darba vides risku novērtēšanas rezultātus.	<p>Apkopot darba vides risku novērtēšanas rezultātus atbilstoši uzņēmuma iekšējai procedūrai.</p> <p>Dokumentēt darba vietas pārbaudes rezultātus atbilstoši normatīvajiem aktiem.</p> <p>Organizēt iepriekšējo darba vides risku novērtēšanas rezultātu glabāšanu.</p> <p>Analizēt darba vides risku faktoru mērījumu rezultātus.</p> <p>Noteikt un aprēķināt darba vides risku pakāpi.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Matemātisko aprēķinu pamatprincipi. Datu apstrāde, analīze un interpretācija. Darba vides risku novērtēšanas dokumentu izstrāde un pārvaldība. Darba vides risku ranžēšana.</p>	Spēja dokumentēt darba vides risku novērtēšanas rezultātus.	5. LKI
4.10.	Izvērtēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanas nepieciešamību.	<p>Noskaidrot un analizēt pieejamos akreditētos laboratorisko mērījumu veikšanas pakalpojumu sniedzējus un to atbilstību noteiktam darba vides riska faktoram.</p> <p>Noskaidrot un analizēt pieejamo mērierīču piedāvājumu un atbilstību noteiktam darba vides riska faktoram.</p> <p>Saskaņot darba (mērījumu) apjomu ar uzņēmuma vadību.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Mērījumu procedūru standarti.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Darba vides faktoru laboratoriskie mērinstrumenti.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba vides faktoru indikatīvie mērinstrumenti. Laboratoriju atlases kritēriji.</p>	Spēja izvērtēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanas nepieciešamību.	5. LKI

		Analizēt veiktos darba vides indikatīvos mērījumus darba vides faktoru reālo vērtību.			
4.11.	Organizēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanu.	Plānot darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanas pamatprincipi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vides parametru mērinstrumentu lietošana. Indikatīvo vai laboratorisko mērījumu datu interpretēšana. Analizēt indikatoru mērījumu.	Spēja organizēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanu.	5. LKI
		Realizēt darba vides indikatīvo vai laboratorisko mērījumu veikšanu.			
		Dokumentēt darba vides indikatīvo mērījumu rezultātus.			
		Iekļaut darba vides laboratorisko mērījumu rezultātus darba aizsardzības dokumentācijā.			
4.12.	Noteikt uzņēmumam nepieciešamos individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.	Novērtēt uzņēmumā esošo kolektīvo un individuālo darba aizsardzības līdzekļu atbilstību prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Optimālie individuālo darba aizsardzības līdzekļu parametri un standarti. Pakalpojumu tirgus informācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kolektīvo un individuālo darba aizsardzības līdzekļu veidi. Individuālo aizsardzības līdzekļu noteikšana atbilstoši darba vidē esošajiem riska faktoriem. Individuālo aizsardzības līdzekļu aprites dokumentācija.	Spēja noteikt uzņēmumam nepieciešamos individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.	5. LKI
		Definēt nepieciešamos un atbilstošos darba aizsardzības līdzekļus.			
		Apzināt neatbilstošos darba aizsardzības līdzekļus.			
		Noteikt darba aizsardzības līdzekļu parametrus atbilstoši darba vides risku novērtējumam.			
		Konsultēties ar nodarbinātajiem, izvēloties individuālos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba vides riskiem.			
		Apzināt dažādu pakalpojumu sniedzēju individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu piedāvājumu.			

		Organizēt individuālo darba aizsardzības līdzekļu apriti.			
		Dokumentēt individuālo darba aizsardzības līdzekļu sadali un uzskaiti.			
4.13.	Noteikt nodarbinātos, kuru veselības stāvokli var ietekmēt kaitīgie darba vides faktori vai kuru darbs notiek īpašos darba apstākļos.	Identificēt riskam pakļautās nodarbināto grupas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Kaitīgie darba vides faktori un īpašie darba apstākļi. Obligāto veselības pārbaūžu periodiskums. Obligāto veselības pārbaūžu dokumentu pārvaldība. Obligāto veselības pārbaūžu rezultātu integrēšana darba aizsardzības sistēmā.	Spēja nodarbinātos, kuru veselības stāvokli var ietekmēt kaitīgie darba vides faktori vai kuru darbs notiek īpašos apstākļos.	5. LKI
	Noteikt kaitīgos darba vides faktoros, kuri ietekmē nodarbināto veselību.				
	Noteikt īpašos apstākļus, kuriem pakļauti nodarbinātie.				
	Apzināt obligāto veselības pārbaūžu pakalpojumu sniedzējus.				
	Organizēt obligātās veselības pārbaudes veikšanu uzņēmumā.				
	Analizēt obligāto veselības pārbaūžu atzinumus.				
	Noteikt un saskaņot ar darba devēju veicamos pasākumus atbilstoši obligātās veselības pārbaudes atzinumam.				
	Realizēt pasākumus nodarbinātā veselības saglabāšanai atbilstoši obligātās veselības pārbaudes atzinumam.				

4.14.	Izstrādāt darba aizsardzības pasākumu plānu.	Noteikt vispārējos, specifiskos un preventīvos darba aizsardzības pasākumus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba aizsardzības pasākumu plānu izstrādes principi. Uzņēmuma tehnoloģisko procesu dokumentācija. Uzņēmuma struktūra. Viedokļa argumentācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darbu plānošana. Darba aizsardzības pasākumu plānošanas dokumentu sagatavošana.	Spēja izstrādāt darba aizsardzības pasākumu plānu.	5. LKI
4.15.	Pārraudzīt paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietošanu.	Raksturot paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma kritērijus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma klasifikācija un raksturojums. <u>Lietošanas līmenī:</u> Paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma tehniskās dokumentācijas lasīšana. Paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma pārbaudes organizēšana. Paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietotāju apmācības organizēšana.	Spēja pārraudzīt paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietošanu un apkopi.	5. LKI
		Noteikt darba aprīkojuma bīstamības klasifikāciju.			
		Veidot paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma sarakstu.			
		Noteikt kārtību paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietošanai un apkopei.			
		Organizēt un pārbaudīt uzņēmuma ierakstus par paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma lietošanu un apkopi.			
		Noteikt paaugstinātas bīstamības darba aprīkojuma apmācības nepieciešamību lietotājiem.			

4.16.	Pārbaudīt un pilnveidot darba vides iekšējo uzraudzību.	Veikt darba vietā ieviesto darba aizsardzības pasākumu pārbaudi.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba aizsardzības plāna pasākumi.	Spēja pārbaudīt un pilnveidot darba vides iekšējo uzraudzību.	5. LKI
		Veikt nepieciešamās korektīvās darbības darba aizsardzības procesos.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vides iekšējās uzraudzības plānošana.		
		Kontrolēt darba aizsardzības pasākumu plāna izpildi un termiņus.	Darba vides risku novērtēšana un rezultātu analīze.		
		Novērtēt veikto darba aizsardzības pasākuma efektivitāti.	Darba aizsardzības pasākuma efektivitāte.		
4.17.	Izstrādāt darba aizsardzības instrukcijas.	Definēt uzņēmumam nepieciešamos darba aizsardzības instrukciju veidus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzības instrukciju struktūra un saturs.	Spēja izstrādāt darba aizsardzības instrukcijas.	5. LKI
		Sagatavot atbilstošo informāciju darba aizsardzības instrukciju saturam.	Digitālo resursu lietošana profesionālā satura atrašanai.		
		Izvērtēt sagatavotās informācijas izmantošanas iespējas.	Komunikācijas un sadarbības veidošana.		
		Izstrādāt darba aizsardzības instrukcijas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	Dokumentu pārvaldības kārtība uzņēmumā.		
		Saskaņot darba aizsardzības instrukcijas ar uzņēmuma vadību.	Darba aizsardzības instrukciju izstrāde.		
		Apstiprināt darba aizsardzības instrukcijas atbilstoši uzņēmuma dokumentu pārvaldības prasībām.			
4.18.	Veikt nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu darba vietā.	Klasificēt instruktāžu veidus darba aizsardzības jomā un ievērot to veikšanas periodiskumu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Drošu darba paņēmieni demonstrēšana.	Spēja veikt nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu darba vietā.	5. LKI
		Izvēlēties atbilstošās ievadapmācības un instruktāžas tēmas.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Instruktāžu klasifikācija. Instruktāžu regularitāte.		

		Vadīt nodarbināto instruktāžas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Komunikācijas un sadarbības veidošana. Darba aizsardzības instrukciju saturs. Publiskā runa. Instruējamo darba specifika. Nodarbināto apmācību veidi, to raksturojums.		
		Pārliecināties par nodarbināto instruktāžas izpratni.			
		Dokumentēt nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.			
4.19.	Veikt nodarbināto tematisko apmācību par darba aizsardzības jautājumiem.	Izvērtēt un analizēt tematisko apmācību veidus un to veikšanas periodiskumu. Izvērtēt un analizēt pieejamos ārējo pakalpojumu sniedzējus un piedāvājumu, t.sk. finansiālo piedāvājumu. Saskaņot pakalpojuma apjomu ar uzņēmuma vadību. Izvēlēties atbilstošo tematisko apmācību veidu (nodarbinātā kvalifikācija, darba iekārtas specifika u.c.) Plānot nodarbināto tematiskās apmācības. Nodrošināt/vadīt nodarbināto tematiskās apmācības. Dokumentēt nodarbināto tematiskās apmācības atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Saksarsmes kultūra. Starpkultūru komunikācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Sadarbība ar pakalpojumu sniedzējiem par darba aizsardzības jautājumiem. Darba aizsardzības apmācību tēmu saturs, tā izveide.	Spēja veikt nodarbināto tematisko apmācību par darba aizsardzības jautājumiem.	5. LKI

4.20.	Veikt uzņēmuma atbildīgo personu apmācību par darba aizsardzības jautājumiem.	Noteikt uzņēmuma struktūrvienībās apmācāmās personas par nodarbināto apmācību darba aizsardzības jautājumus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Uzņēmuma darbības joma. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzības apmācību satura izklāsts. Digitālie satura veidošanas rīki (prezentācija, foto, video u.c.) Apmācāmo grupas veidošana.	Spēja veikt uzņēmuma atbildīgo personu apmācību par darba aizsardzības jautājumiem.	5. LKI
		Saskaņot ar uzņēmuma struktūrvienību vadītājiem apmācību saturu u.c. saistošos jautājumus.			
		Organizēt un veikt uzņēmuma atbildīgo personu apmācību.			
4.21.	Aktualizēt darba aizsardzības instrukcijas saskaņā ar izmaiņām normatīvajos aktos un uzņēmuma darbībā.	Pastāvīgi un patstāvīgi sekot līdzi izmaiņām normatīvajos aktos darba aizsardzības jomā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Uzņēmuma tehnoloģiskajā procesā iesaistītie resursi. Uzņēmuma attīstības plānošanas dokumenti. <u>Lietošanas līmenī:</u> Normatīvo aktu publicēšanas vietņu lietošanas principi. Dokumentu pārvaldības organizācijas noteikumi. Komunikācija un informācijas aprīte uzņēmumā.	Spēja aktualizēt darba aizsardzības instrukcijas saskaņā ar izmaiņām normatīvajos aktos un uzņēmuma darbībā.	5. LKI
		Regulāri apsekot uzņēmuma darba vidi.			
		Izvērtēt darba aizsardzības instrukciju atbilstību aktuālajai situācijai.			
		Aktualizēt darba aizsardzības instrukcijas dažādu apstākļu ietekmē.			
		Saskaņot darba aizsardzības instrukciju jauno redakciju ar uzņēmuma vadību.			
		Apstiprināt darba aizsardzības instrukciju jauno redakciju atbilstoši uzņēmuma dokumentu pārvaldības prasībām.			
		Organizēt nodarbināto iepazīstināšanu ar aktualizētajām darba aizsardzības instrukcijām.			

4.22.	Konsultēt nodarbinātos un darba devēju darba aizsardzības jautājumos.	Sekot līdzi darba aizsardzības aktuālajiem jautājumiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba aprīkojuma profesionālā literatūra. Labās prakses piemēri. <u>Lietošanas līmenī:</u> Aktualitātes darba aizsardzības jomā. Darba aizsardzības literatūras publicēšanas avoti. Dialoga veidošana.	Spēja konsultēt nodarbinātos un darba devēju darba aizsardzības jautājumos.	5. LKI
		Apzināt nodarbināto un darba devēja vajadzības darba aizsardzības jautājumos.			
		Organizēt konsultācijas nodarbinātajiem darba aizsardzības jautājumos.			
		Koordinēt informācijas apmaiņu starp iesaistītajām pusēm.			
		Informēt nodarbinātos un darba devēju par aktualitātēm darba aizsardzības jomā.			
4.23.	Informēt nodarbinātos par nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas procedūru.	Raksturot nelaimes gadījuma darbā veidus.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Valsts obligātās sociālās apdrošināšanas pamatprincipi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Nelaimes gadījumu klasifikācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Digitālās-uzskates līdzekļu informācijas atrašana, izveide un demonstrēšana.	Spēja informēt nodarbinātos par nelaimes gadījumu izmeklēšanas procedūru.	5. LKI
		Iestrādāt informāciju par nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas procedūru uzņēmuma iekšējos dokumentos.			
		Izskaidrot nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas procedūru.			
		Informēt par valsts obligātās sociālās apdrošināšanas sistēmu attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā.			
4.24.	Informēt nodarbinātos par arodslimības atzišanas procedūru.	Izskaidrot nodarbinātajiem obligātās veselības pārbaudes nozīmīgumu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Arodslimību izraisītājfaktori un sekas. Arodslimību gadījumu izmeklēšanas procedūra. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumentu pārvaldība. Informācijas apmaiņa. Sociālās apdrošināšanas sistēma.	Spēja informēt nodarbinātos par arodslimības atzišanas procedūru.	5. LKI
		Izskaidrot arodslimību izraisītājfaktorus.			
		Izskaidrot arodslimību gadījumu izmeklēšanas procedūru.			
		Informēt par valsts obligātās sociālās apdrošināšanas sistēmu attiecībā uz arodslimībām.			

4.25.	Veikt notikušā nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu.	Analizēt sākotnējo informāciju par nelaimes gadījumu darbā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Nelaimes gadījumu izmeklēšanas procedūru veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Nelaimes gadījuma darbā apstākļu novērtēšana. Nelaimes gadījuma akta sagatavošana un reģistrācija. Nelaimes gadījuma darbā radīto zaudējumu aprēķini.	Spēja organizēt un piedalīties nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanā.	5. LKI
		Fiksēt nelaimes gadījuma darbā apstākļus.			
		Informēt uzņēmuma vadību un uzraugošās iestādes par notikušo nelaimes gadījumu.			
		Nodrošināt nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanu atbilstoši sekām.			
		Dokumentēt nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas rezultātus.			
		Aprēķināt nelaimes gadījuma radītos zaudējumus darba devējam.			
4.26.	Piedalīties darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšanā.	Piedalīties darba vietas apsekošanā, kurā notiek darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Arodslimību gadījumu izmeklēšanas procedūra. Darba vietas iekšējās uzraudzības dokumentācija. Darba vietas raksturojums. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vietas higiēnas kritēriji.	Spēja piedalīties darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšanā.	5. LKI
		Apkopot noteiktu informāciju par darba vietas apstākļiem.			
		Sniegt pēc pieprasījuma darba vietas higiēniskā raksturojuma informāciju un dokumentāciju.			
4.27.	Veikt preventīvos pasākumus nelaimes gadījumu un arodslimību skaita novēršanai.	Pārzināt nelaimes gadījumu un arodslimību statistiku tautsaimniecības nozarēs.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Reģistrēto nelaimes gadījumu un arodslimību cēloņi. Labās prakses piemēri par nelaimes gadījumu samazināšanu un arodslimību novēršanu. <u>Lietošanas līmenī:</u> Statistikas datu vietņu pielietošana par nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām. Lietišķās etiķetes un lietišķās saskarsmes noteikumi.	Spēja veikt preventīvos pasākumus nelaimes gadījumu un arodslimību skaita samazināšanai.	5. LKI
		Izvērtēt atkārtotas risku novērtēšanas nepieciešamību vai atkārtoti novērtēt riskus.			
		Paredzēt un organizēt preventīvos pasākumus nelaimes gadījumu un arodslimību cēloņu novēršanai.			
		Uzturēt pastāvīgu komunikāciju ar nodarbinātajiem un darba devējiem par nelaimes gadījumiem un arodslimībām.			

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar darba aizsardzības prasību ievērošanu.	<p>Ievērot darba aizsardzības ārējo reglamentējošo normatīvo aktu prasības un standartus.</p> <p>Sekot līdzi darba aizsardzības reglamentējošo normatīvo aktu, standartu un citu saistīto dokumentu izmaiņām.</p> <p>Izvirzīt priekšlikumus uzņēmuma iekšējo reglamentējošo normatīvo dokumentu aktualizēšanai darba aizsardzības jomā.</p> <p>Piemērot darba aizsardzības prasības, veicot darba uzdevumu.</p> <p>Organizēt darba vietu atbilstoši darba aizsardzības prasībām, nepieļaujot nelaimes gadījumus un arodsaslimšanu.</p> <p>Veikt pasākumus pirmās palīdzības nodrošināšanai.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Darba vides risku samazināšanas un novēršanas preventīvie pasākumi. Darba aizsardzības sistēma uzņēmumā. Pirmās palīdzības sniegšanas kārtība. Ugunsdrošības un elektrodrošības aizsardzības prasības.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba vides risku novērtēšanas principi. Darba vietās lietojamās drošības zīmes. Vispārīgās prasības rīcībai ārkārtas situācijās, tai skaitā ugunsgrēki, nelaimes gadījumi darbā, avārijas. Darba aizsardzības prasības darba vietā. Normatīvie akti un standarti darba aizsardzības jomā. Iekšējo reglamentējošo normatīvo dokumentu izstrādes principi.</p>	Spēja ievērot reglamentējošo normatīvo aktu un standartu prasības darba aizsardzības sistēmas darbībā.	5. LKI
5.2.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanu.	<p>Lietot ugunsdzēsības aprīkojumu atbilstoši situācijai.</p> <p>Ievērot ugunsdrošības instrukcijas un rīkoties atbilstoši situācijai ugunsgrēka gadījumā.</p> <p>Ievērot civilās aizsardzības plānus ārkārtējās situācijas gadījumā.</p> <p>Rīkoties ārkārtas situācijā un izņēmuma stāvokļa laikā, ievērojot valsts noteikto regulējumu.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Civilās aizsardzības sistēma. Civilo aizsardzību regulējošie normatīvie dokumenti, to prasības. Ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa normatīvais regulējums.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošības un ugunsdzēsības inženiertehniskās sistēmas un aprīkojums, to lietošana. Personāla rīcība ārkārtas situācijās.</p>	Spēja veikt darba uzdevumus, ievērojot ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasības atbilstoši reglamentējošiem normatīvajiem dokumentiem.	5. LKI

			<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošības un ugunsdzēsības inženiertehniskās sistēmas un aprīkojums, to lietošana. Personāla rīcība ārkārtas situācijās.</p>		
5.3.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar vides aizsardzības prasību ievērošanu.	Izmantot videi draudzīgas darba metodes.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ilgspējīgas attīstības kritēriji. Resursu racionālas un ilgtspējīgas izmantošanas pamatprincipi. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija. Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) ilgtspējīgas attīstības mērķi. Latvijas ilgtspējības attīstības stratēģija.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Vides aizsardzības normatīvie akti. "Zaļās domāšanas" principi. Ilgtspējīgas attīstības stratēģiskie principi.</p>	Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.	4. LKI
		Racionāli izmantot resursus.			
		Rīkoties atbilstoši "zaļās domāšanas" un ilgtspējīgas attīstības principiem gan ikdienas aktivitātēs, gan profesionālajā darbībā.			
		Apzināties savu atbildību ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.			
		Piedalīties uzņēmuma ietekmes uz vidi novērtēšanā.		Spēja rīkoties atbilstoši "zaļās domāšanas" un ilgtspējīgas attīstības principiem, sniedzot atbalstu šo jautājumu izpratnē.	5. LKI
5.4.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar drošu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju lietošanu.	Prasmīgi apstrādāt informāciju, datus un saturu digitālā vidē.	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Datorsistēmu instrukcijas. Informācijas un komunikāciju sistēmu drošība.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Fizisko personu datu aizsardzība. Digitālā vide, riski un draudi digitālajā vidē.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Lietojumprogrammas atbilstoši darba uzdevumam. Digitālie rīki un tehnoloģijas. Digitālās komunikācijas līdzekļi. Dažādi informācijas tehnoloģiju rīki sadarbības veicināšanai. Informācijas datu drošība. Personu datu aizsardzība.</p>	Spēja droši pārvaldīt digitālās vides datus, informāciju un saturu atbilstoši profesionālās darbības specifikai, izmantojot dažādus digitālos rīkus un tehnoloģijas, kā arī ievērojot datu aizsardzības normas.	5. LKI
		Pielietot dažādas komunikācijas stratēģijas digitālajā vidē sadarbības veicināšanai ar kolēģiem.			
		Izvērtēt dažādu informācijas resursu un datu ticamību un atbilstību darba uzdevumam.			
		Uzglabāt datus strukturētā veidā pēc noteiktiem principiem.			
		Dalīties ar datiem, izmantojot dažādus informācijas tehnoloģiju rīkus.			
		Ievērot informācijas datu drošības un personas datu aizsardzības noteikumus.			

5.5.	Atbilstoši 4.nodaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar sociālām un pilsoniskām prasmēm.	Piemērot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus darba pienākumu veikšanā sadarbībā ar kolēģiem un sadarbības partneriem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Latvijas Republikas Satversmē ietvertās normas tiesiskas un pilsoniskas sabiedrības kontekstā. Sociālā dialoga jēdziens un nozīme. <u>Lietošanas līmenī:</u> Vispārējā un profesionālā ētika. Argumentācijas prasmes. Darba tiesiskās attiecības, pienākumi un atbildība.	Spēja iesaistīties un veicināt sociālo dialogu, izvērtējot iesaistīto pušu atbildību, tiesības un pienākumus.	5. LKI
		Strādāt komandā rezultātu uzlabošanai.			
		Risināt nestandarta darba situācijas.			
		Ievērot uzņēmumā noteikto organizatorisko struktūru.			
		Piedalīties/iniciēt sociāli atbildīgu iniciatīvu izstrādi.			
		Salīdzināt sociālo partneru (darba devēju un arodorganizāciju) sadarbības un dialoga iespējas.			
		Ievērot darba tiesisko attiecību normas.			
		Ievērot uzņēmuma darba iekšējās kārtības noteikumus.		Salīdzināt sociālo partneru (darba devēju un arodorganizāciju) sadarbības un dialoga iespējas.	
5.6.	Atbilstoši 4.nodaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar pašiniciatīvas un uzņēmējdarbības principiem.	Piedalīties jaunu ideju ģenerēšanā, sniedzot priekšlikumus darba vides uzlabošanā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Problēmu risināšanas stratēģija un pieejas. Motivācijas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Prezentāciju veidošanas pamati un informācijas pasniegšanas veidi.	Spēja ģenerēt priekšlikumus atbilstoši uzņēmuma darbības stratēģijai un argumentēt idejas jaunu mērķu izvirzīšanai.	5. LKI
		Izvērtēt sasniegtos mērķus, novērtējot savu un komandas darba ieguldījumu.			
		Izmantot atgriezenisko saiti sava un komandas darba jaunu mērķu noteikšanai.			

5.7.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar valsts valodas lietošanu.	Sazināties mutvārdos un rakstveidā un argumentēti skaidrot savu viedokli, risinot darba uzdevumus, dažādās profesionālās situācijās un vidēs.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Plašs un atbilstošs vārdu krājums. Profesionālā terminoloģija valsts valodā. Funkcionālā gramatika. Lietišķie raksti. Mutvārdu un rakstu valodas kultūra. Efektīvas prezentācijas vadīšanas māksla. Kritiskā domāšana un konstruktīva dialoga veidošana.	Spēja brīvi sazināties valsts valodā mutvārdos un rakstveidā, ievērojot literārās valodas normas un izmantojot profesionālo leksiku darba pienākumu veikšanai, kā arī argumentēti prezentēt un konstruktīvi diskutēt profesionālos jautājumus.	5. LKI
		Lietot atbilstošo nozares profesionālās leksikas krājumu latviešu valodā.			
		Pamatot savu viedokli valsts valodā, izklāstot dažādu variantu priekšrocības un trūkumus.			
		Apkopot informāciju (argumentus un viedokļus) no dažādiem mutvārdu vai rakstiskiem avotiem.			
		Prezentēt darba rezultātus gan profesionālā vidē, gan sabiedrībai.			
		Piedalīties diskusijās par profesionāliem jautājumiem.			
5.8.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar divu svešvalodu lietošanu un kultūras izpratni un izpaušmēm.	Lietot svešvalodas mutvārdu un rakstveida komunikācijā dažādās profesionālās situācijās un vidēs.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kultūras daudzveidības koncepcijas būtība. Verbālās un neverbālās saziņas specifika multikulturālā vidē. <u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālā terminoloģija svešvalodās. Funkcionālā gramatika. Starpkultūru komunikācijas principi multikulturālā vidē.	Spēja lietot divas svešvalodas profesionālā līmenī, efektīvi komunicējot multikulturālā vidē.	5. LKI
		Lietot plašu profesionālās leksikas krājumu profesionālajā saziņā.			
		Ievērot starpkultūru komunikācijas principus multikulturālā vidē.			
		Patstāvīgi pilnveidot svešvalodas/-u zināšanas.			

5.9.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar matemātiskās kompetences lietošanu.	Manipulēt ar skaitļiem, grafiskiem un statistiskiem datiem un informāciju, algebriskām izteiksmēm un vienādojumiem un ģeometriskiem attēliem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Matemātiskās metodes un instrumenti. Statistiskās datu apstrādes metodes. Matemātiskā terminoloģija. Pētniecības metodes. <u>Lietošanas līmenī:</u> Raksturlielumu mērvienības un formulas. Grafiskās attēlošanas metodes.	Spēja izmantot matemātisko domāšanu darba aizsardzības tehniskajos risinājumos.	5. LKI
		Analizēt funkcionālas sakarības starp matemātiskajiem lielumiem.			
		Shematizēt matemātiskai interpretācijai nepieciešamos elementus.			
		Veidot matemātiskas diagrammas, attēlus un konstrukcijas ikdienas darbā.			
		Piemērot matemātiskus faktus, likumus, algoritmus un struktūras risinājumiem darba aizsardzības jomā.			
5.10.	Pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju darba aizsardzības jomā.	Novērtēt savu profesionālo pieredzi.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Pašnovērtējuma mehānismi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālās karjeras izaugsmes plānošana. Darba aizsardzības jomas aktualitātes. Normatīvo aktu interpretācija.	Spēja novērtēt un mērķtiecīgi plānot profesionālo kompetenču pilnveidi.	5. LKI
		Izvērtēt karjeras iespējas.			
		Mērķtiecīgi plānot profesionālo kompetenču pilnveidi.			
		Sistemātiski apgūt jaunas zināšanas un pieredzi.			
		Izmantot iegūtās zināšanas praksē.			

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inese Vilcāne – eksperts, vecākā darba aizsardzības speciāliste SIA “Dozimetrs”, darba aizsardzības un ugunsdrošības speciāliste SIA “Indutek”; - Uldis Karlsons – eksperts, darba drošības un civilās aizsardzības speciālists, Latvijas Lauksaimniecības universitāte; - Laima Beroza – eksperts, darba aizsardzības vecākais speciālists, Latvijas darba devēju konfederācija; - Mārtiņš Makreckis – eksperts, Darba aizsardzības koordinators, Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs; - Ineta Tērauda – eksperts, SIA “R&S TET” darba aizsardzības vecākais speciālists; - Daina Pužule – eksperts, Darba un vides aizsardzības daļas vadītāja, VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs"; - Jevgēnijs Obolēvičs – moderators, SIA „Darba aizsardzības administrācija Latvija”, direktors, darba aizsardzības vecākais speciālists; - Anete Kice – moderatora asistents, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inta Annuškāne – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> - Aina Liepiņa – Labklājības ministrija Darba tirgus politikas departamenta vecākā eksperte; - Linda Romele – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, eksperts/iesniedzēja; - Raimonds Karlsons –Latvijas Lauksaimniecības Universitāte, Darba drošības un civilās aizsardzības speciālists/iesniedzējs; - Inta Annuškāne – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos; - Māra Vīksne –Labklājības ministrija, Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamentsvecākā eksperte; - Ilze Kristone – LDDK eksperte, AS “Grindeks” darba aizsardzības vecākais speciālists; - Inese Paudere - Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības departaments, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļa vecākā referente.
Profesijas standarta NEP atzinums	29.09.2021. Labklājības Ministrija
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	13.10.2021.
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	10.07.2002.